AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
KƏND TƏSƏRRÜFATI NAZİRLİYİ

AQRAR TƏDQİQATLAR MƏRKƏZİ

AZƏRBAYCANDA XİYAR İSTEHSALI İLƏ BAĞLI

A R A Y I Ş

Bakı – 2021

MÜNDƏRİCAT

1. **Sahə, istehsal və məhsuldarlıq göstəriciləri 3**
2. **Qiymət göstəriciləri 5**
3. **İdxal və ixrac göstəriciləri 7**
4. **Qlobal istehsal, idxal və ixrac göstəriciləri 8**

1. Sahə, istehsal və məhsuldarlıq göstəriciləri

- 2020-ci ildə açıq və örtülü torpaqlar üzrə xiyarın əkin sahəsi 2015-ci ilə nisbətən 21.1%, 2019-cu ilə nisbətən isə 2.4% azalaraq 10.97 min hektar olub *(Qrafik 1)*.
- 2020-ci ildə xiyarın əkin sahələrinin 92.4%-i (10.1 min ha) açıq, 7.6%-i (0.8 min ha) isə örtülü torpaqların payına düşüb *(Qrafik 1).*

Qrafik 1. Azərbaycanda xiyarın əkin sahəsi, min ha

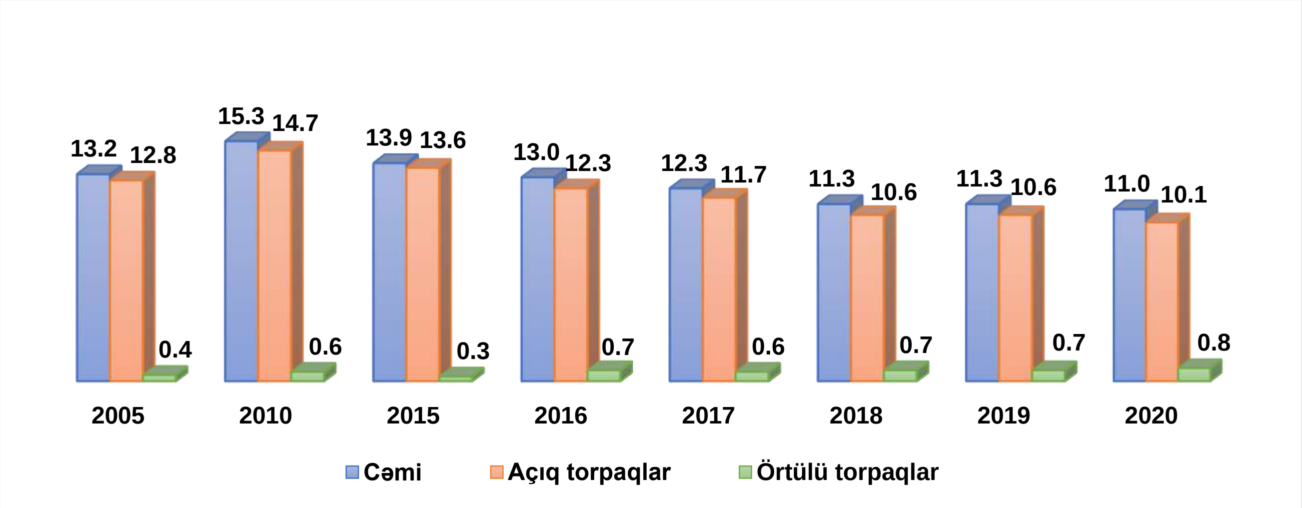

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

- 2020-ci ildə xiyar istehsalı 2015-ci ilə nisbətən 1.6%, 2019-cu ilə nisbətən isə 8.8% azalaraq 226.9 min ton olub *(Qrafik 2).*
- 2020-ci ildə xiyar istehsalının 79.1%-i açıq, 20.9%-i isə örtülü torpaqların payına düşüb *(Qrafik 2).*

Qrafik 2. Azərbaycanda xiyar istehsalı, min ton

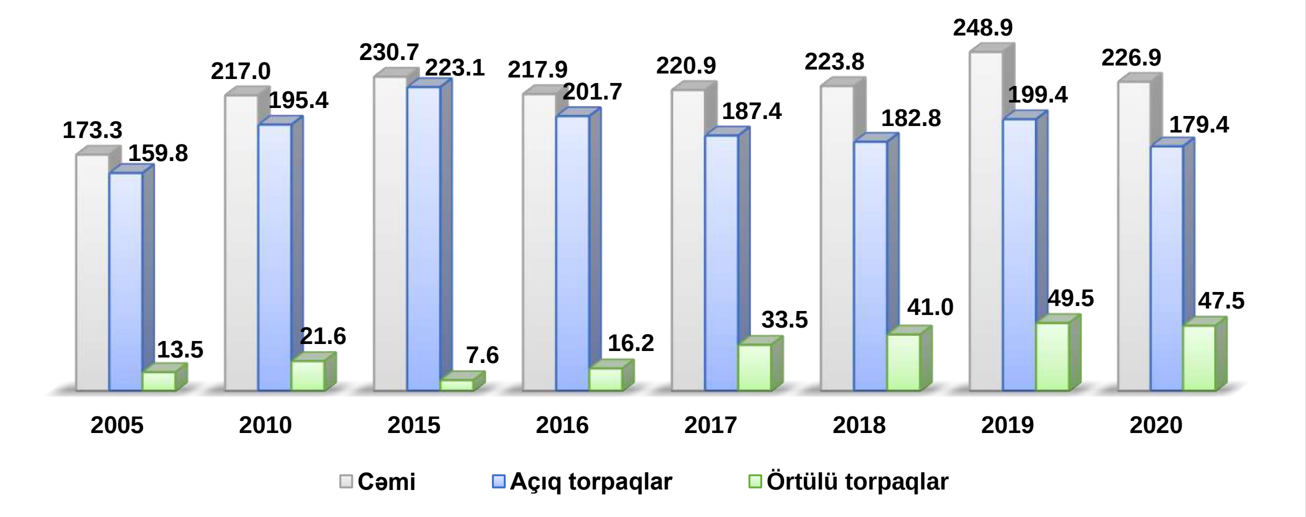

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

2020-ci ildə istehsal olunan xiyarın 11.9%-i Şəmkirin, 11.8%-i Naxçıvan Muxtar Respublikasının, 9.0%-i Sabirabadın, 6.3%-i Lənkəranın, 5.1%-i Balakənin, 4.3%-i Masallının, 3.6%-i Xaçmazın, 3.6%-i Salyanın, 3.3%-i Kürdəmirin, 3.0%-i Ağdaşın payına düşüb *(Qrafik 3).*

Qrafik 3. Əsas istehsalçı rayonlarda məhsul yığımı, min ton

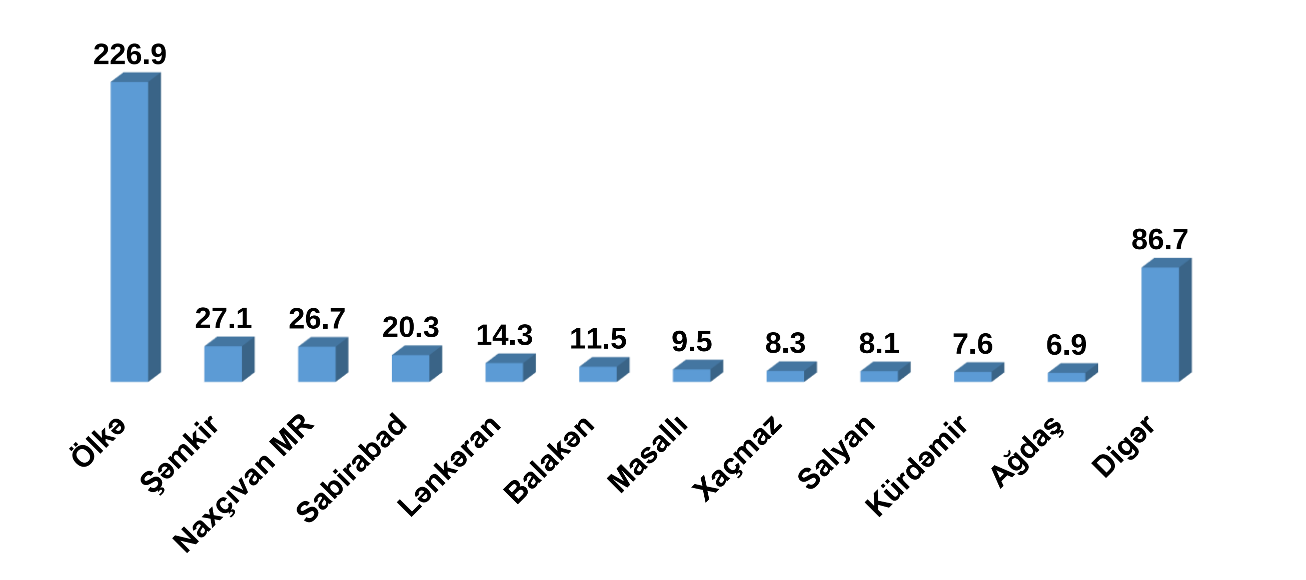

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

2020-ci ildə xiyarın açıq torpaqlarda məhsuldarlığı 2015-ci ilə nisbətən 4.3%, 2019-cu ilə nisbətən isə 0.9% artaraq 161.7 sent/ha olub *(Qrafik 4).*

Qrafik 4. Xiyarın məhsuldarlıq göstəriciləri, sent/ha

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

2020-ci ildə Masallı, Xaçmaz, Şəmkir, Ağdaş, Lənkəran və Balakən rayonlarında məhsuldarlıq ölkə üzrə orta göstəricidən yüksək olub *(Qrafik 5).*

Qrafik 5. Xiyarın əsas istehsalçı rayonlarda məhsuldarlığı, sent/ha

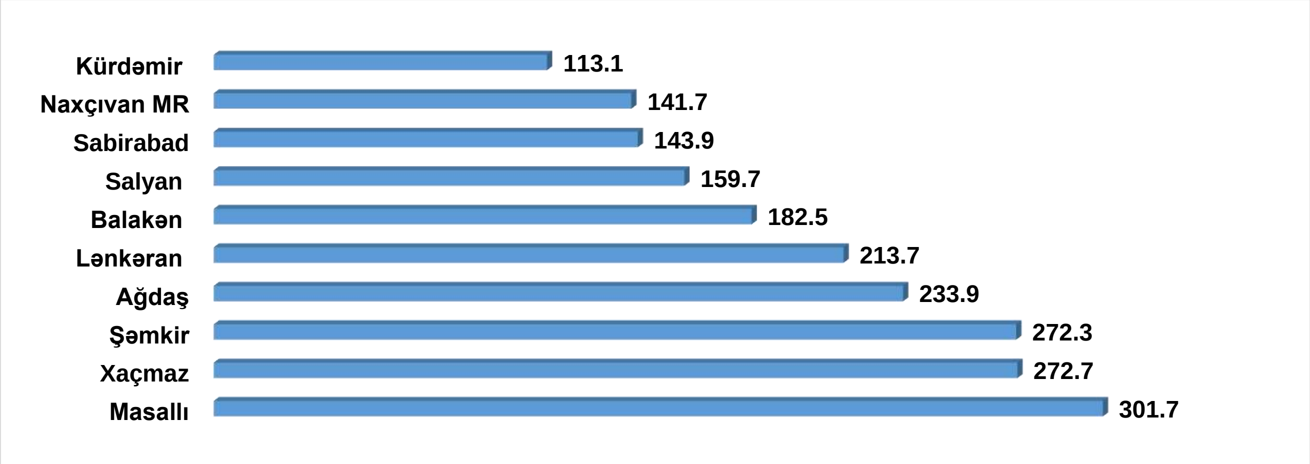

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

2. Qiymət göstəriciləri

Daxili bazarda topdan satış qiymətləri mövsümdən asılı olaraq Melit xiyarı üzrə 0.25-3.32 AZN/kq, Patron xiyarı üzrə 0.35-4.87 AZN/kq, Yelpənək xiyarı üzrə 0.28-2.40 AZN/kq arasında dəyişib *(Qrafik 6,7,8).*

Qrafik 6. Melit xiyarının topdan satış qiymətləri, AZN/kq

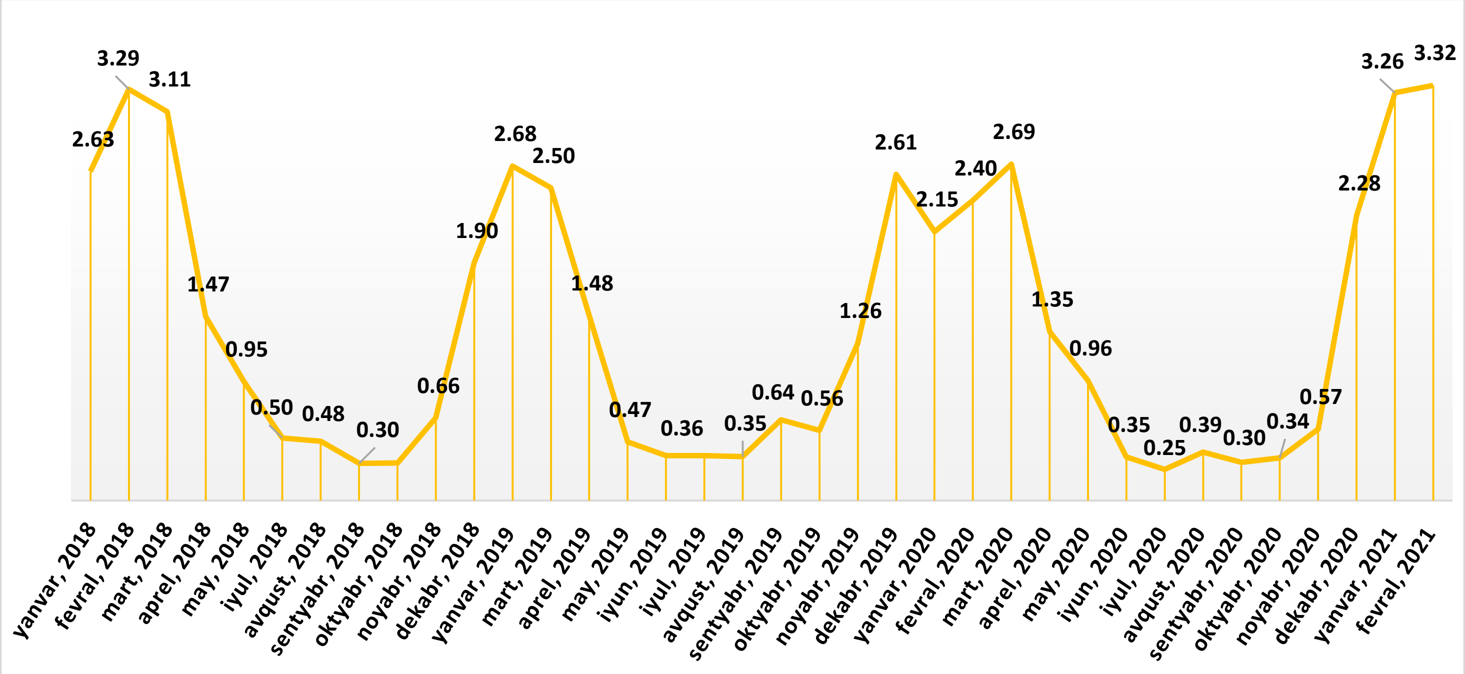

Mənbə: aqrarbazar.az

Qrafik 7. Patron xiyarının topdan satış qiymətləri, AZN/kq

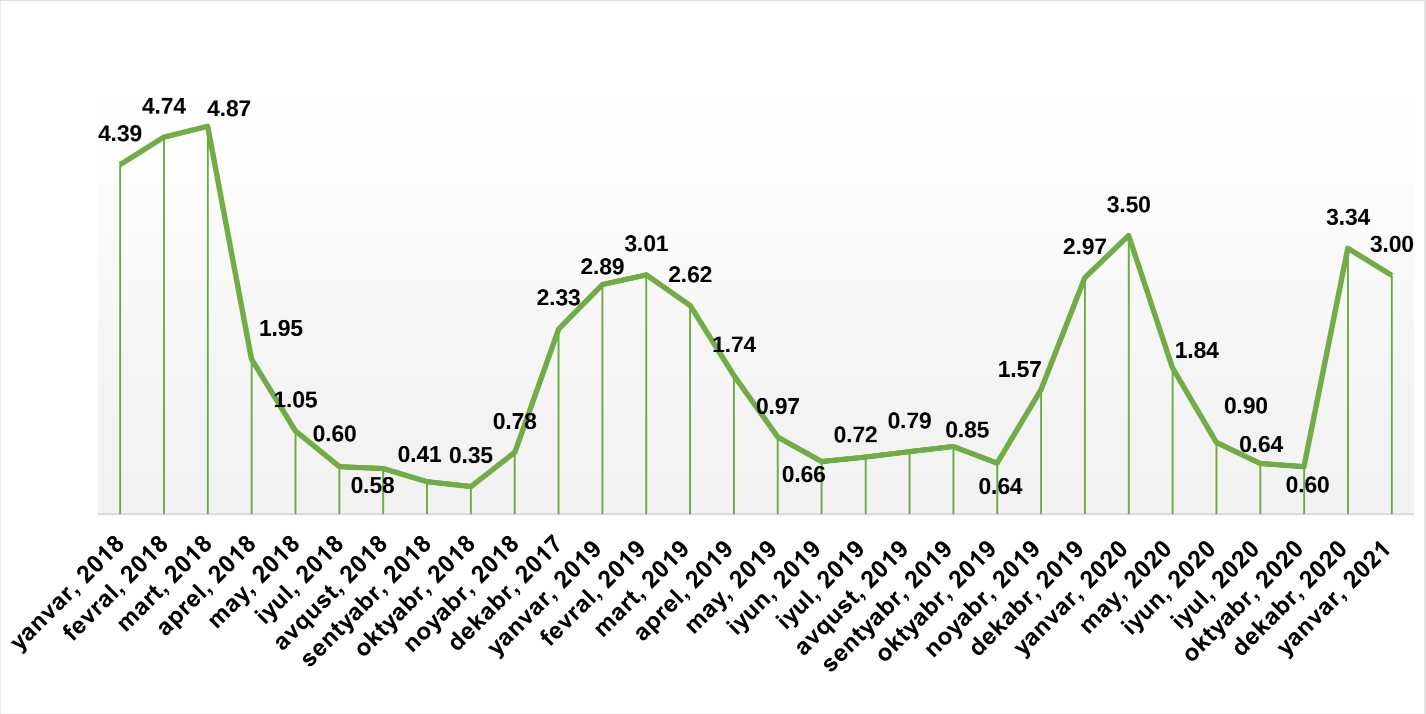

Mənbə: aqrarbazar.az

Qrafik 8. Yelpənək xiyarının topdan satış qiymətləri, AZN/kq

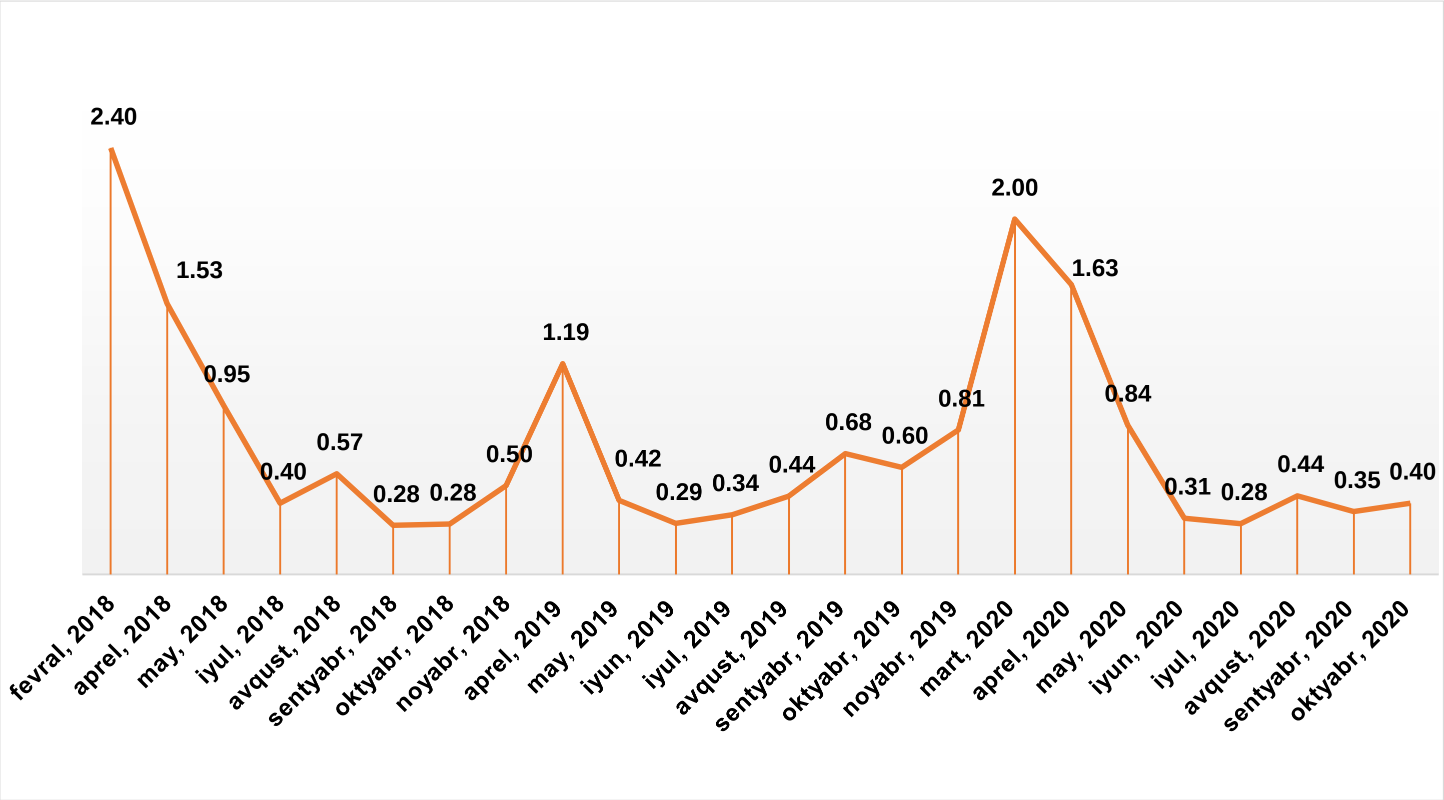

Mənbə: aqrarbazar.az

3. İdxal və ixrac göstəriciləri

- 2015-2020-ci illərdə Azərbaycana xiyar idxalı 5.0 dəfə azalaraq 2.1 min olub. Müqayisə olunan dövr ərzində ölkədən xiyar ixracı isə 1.4 dəfə artaraq 4.9 min ton olub *(Cədvəl 1).*

Cədvəl 1. Xiyarın idxal və ixrac həcmi

	İdxal		İxrac	
	miqdarı, ton	məbləği, min ABŞ dolları	miqdarı, ton	məbləği, min ABŞ dolları
2015	10,707.2	3,345.7	6,753.3	6,596.3
2016	4,613.1	2,330.2	15,095.3	13,648.5
2017	5,336.9	2,772.2	11,924.1	10,716.1
2018	3,842.0	1,990.7	9,810.8	9,094.1
2019	2,037.9	1,124.8	6,966.6	7,371.2
2020	2,137.2	1,175.5	4,948.3	7,298.8

Mənbə: Dövlət Gömrük Komitəsi

- 2020-ci ildə Azərbaycandan xiyar ixracının 99.3%-i Rusiya bazarının payına düşüb *(Cədvəl 2).*

Cədvəl 2. Azərbaycandan xiyar ixracının ölkələr üzrə bölgüsü

	2017		2018		2019		2020	
	Miqdar, ton	Məbləği, min ABŞ dolları	Miqdar, ton	Məbləği, min ABŞ dolları	Miqdar, ton	Məbləği, min ABŞ dolları	Miqdar, ton	Məbləği, min ABŞ dolları
Rusiya	11,816.1	10,683.9	9,651.3	8,991.9	6,916.4	7,353.8	4,910.1	7,271.6
Polşa	-	-	116.4	91.5	18.7	10.1	38.0	27.2
Digər	108.0	32.3	43.1	10.7	31.6	7.3	0.1	0.1
Cəmi ixrac	**11,924.1**	**10,716.1**	**9,810.8**	**9,094.1**	**6,966.6**	**7,371.2**	**4,948.3**	**7,298.8**

Mənbə: Dövlət Gömrük Komitəsi

4. Qlobal istehsal, idxal və ixrac göstəriciləri

FAO-nun məlumatına əsasən 2019-cu ildə dünya üzrə 87.8 milyon ton xiyar istehsal olunub. Dünya üzrə istehsal olunan xiyarın 80.0%-i və ya 70.3 milyon tonu Çinin payına düşüb *(Qrafik 9).*

Qrafik 9. Xiyarın qlobal istehsal göstəriciləri, milyon ton

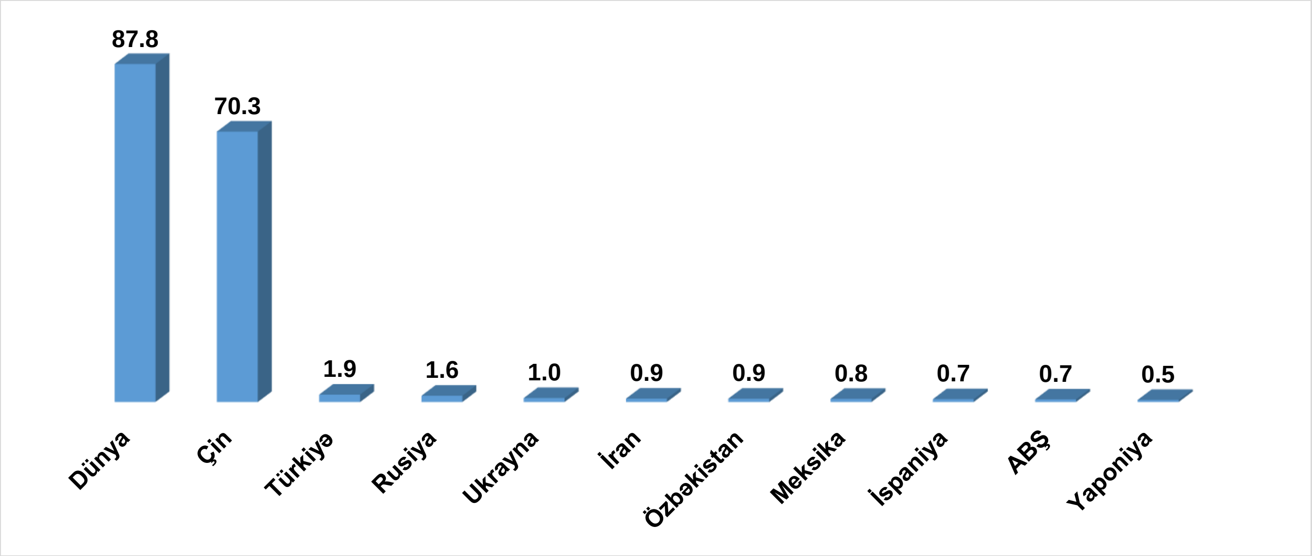

Mənbə: Faostat.org

2019-cu ildə qlobal bazarda xiyar idxalının həcmi 2.8 milyon ton və ya 2.7 milyard ABŞ dolları olub *(Qrafik 10).*

Qrafik 10. Qlobal bazarda xiyar idxalının həcmi

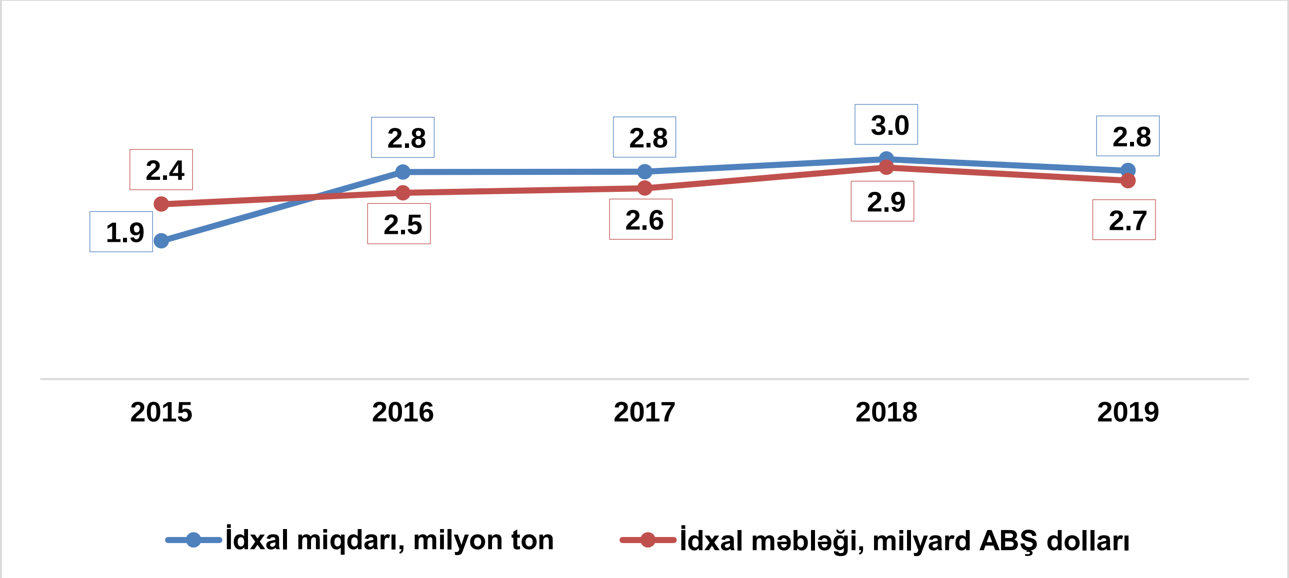

Mənbə: Trademap.org

2019-cu ildə dünya üzrə xiyar idxalının 60%-dən çoxu ABŞ (34.7%), Almaniya (19.0%) və Birləşmiş Krallığın (6.7%) payına düşüb *(Qrafik 11).*

Qrafik 11. 2019-cu ildə dünyada əsas xiyar idxalçılarının faiz bölgüsü

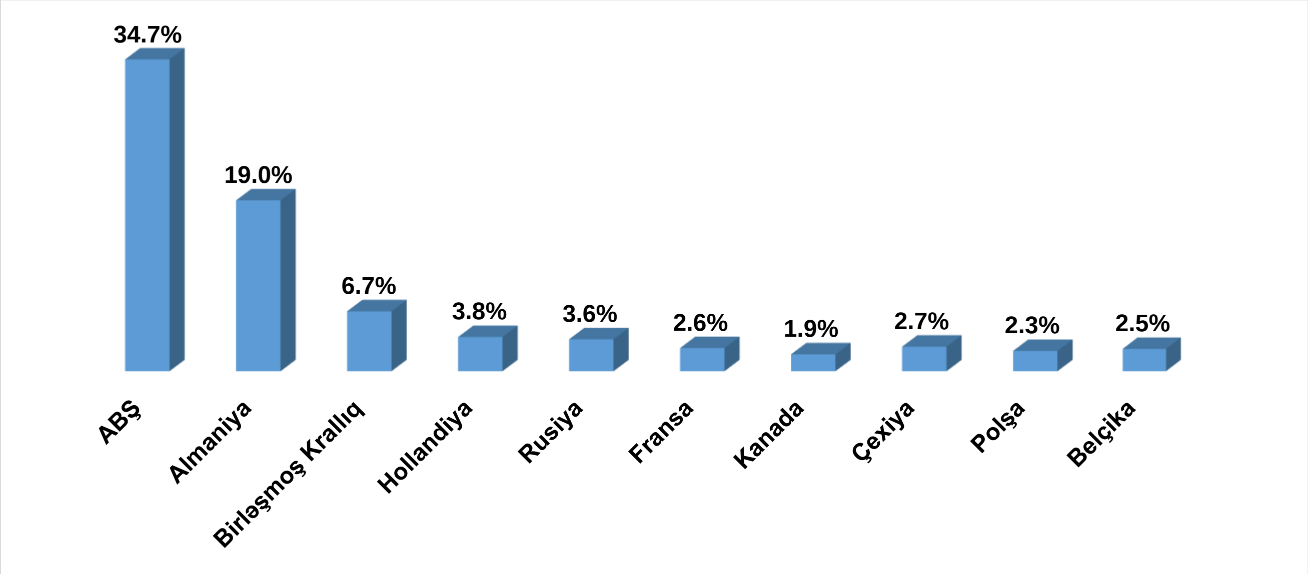

Mənbə: Trademap.org

2019-cu ildə xiyarın 1 tonunun dünya üzrə orta idxal qiyməti 952 ABŞ dolları olub *(Qrafik 12).*

Qrafik 12. Dünya üzrə xiyarın orta idxal qiyməti, ABŞ dolları/ton

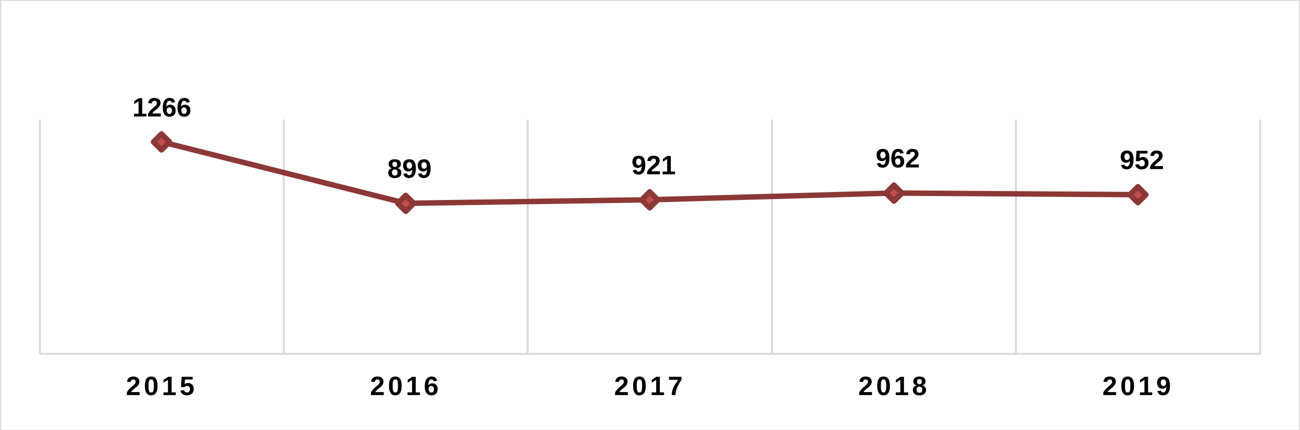

Mənbə: Trademap.org

Xiyar ixracında İspaniya (25.9%), Meksika (21.3%), Hollandiya (19.7%), Kanada (10.7%) və ABŞ (2.5%) ilk beşlikdədir. Qlobal bazarda xiyar ixracı üzrə Azərbaycanın payı 0.28% təşkil edib.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tabeliyində

Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzi

tərəfindən hazırlanıb

Əlaqə:

(+994 12) 599-08-88

www.atm.gov.az

info@atm.gov.az

Nizami küçəsi, 92
AZ 1010 Bakı, Azərbaycan

AQRAR TƏDQİQATLAR MƏRKƏZİ